

Neuvěřitelný příběh čápů černých

Tentokrát se v našem vyprávění ohlédneme do historie DESOP a Záchrané stanice živočichů Plzeň ne až tak vzdálené. Přesněji, z léta roku 2008 se dostaneme až do léta roku 2019, a to z Plzeňska až k Olomouci. Vše se bude točit kolem jednoho černého čápa z hnízda od Chrančovic.

Náš dnešní příběh se začíná psát před jedenácti lety v hnízdě černého čápa kousek od Chrančovic, ležících na severním Plzeňsku. Je přesně 15. června 2008 a na naší hnízdní podložce kroužkují celkem čtyři sněhově bílá mláďata čápa černého s výraznými žlutými zobáky. V ten den se jejich stáří pohybuje mezi třetím a čtvrtým týdnem. Kromě hliníkových ornitologických kroužků jim na druhou nohu dávám i kroužky plastové, takzvané odečítací. Čáp, o kterém dnes vyprávím, tehdy dostal plastový kroužek s kombinací čísel a písmen ve složení 61Xo.

Posuneme se v čase o jedenáct let dopředu. Je první červencové pondělí 1. 7. 2019, přesně 21:30 hod., když mi z Prahy telefonuje kolegyně Zdeňka Nezmeškalová, koordinátorka projektu Národní sítě záchraných stanic s tím, že na Olomoucku se právě před několika minutami přehnala velice silná bouřka s krupobitím, která strhla hnízdo čápů černých i s mláďaty. Informaci získala přímo z místa od manželů Kalových z Olomouce, kteří chalupaří v osadě Slavíkov a po větrné smršti vyrazili na procházku do lesa zkontrolovat své ptačí sousedy. Když z lesní cesty známé hnízdo čápa černého na modřínu neviděli, vydali se ho hledat přímo pod strom. Jejich tušení, že vichřice hnízdo strhla, se potvrdilo, a v momentě, kdy na zemi u paty modřínu našli hnízdo se dvěma mláďaty mrtvými a dvěma živými, se přihnala další bouřka. Nechali vše tak, jak bylo, a začali napříč republikou řešit pomoc. Přes centrálu v Praze se pak dostali až k nám, přičemž hned jsme si začali všichni telefonovat a e-mailovat, abychom situaci zdárně vyřešili.

Vtom mi do Plzně MUDr. Miroslav Kala, který ony černé čápy na Slavíkově našel a průběžně i fotografoval, poslal jednu fotku s okroužkovaným čapím rodičem. Nádherně vybarvený dospělý čáp sedí na větvi u hnízda a má na pravé noze jasně čitelný plastový odečítací ornitologický kroužek s číselnou kombinací 61Xo. Informaci přeposílám kolegovi Františku Pojerovi, který mi téměř obratem píše, že tento čáp je „můj“.

Ano, přátelé, tento dnes dospělý čáp na hnízdě ve Slavíkově u Konice je totiž původně mnou kroužkované mládě (miminko) z hnízda u Chrančovic na Plzeňsku v roce 2008! Jedno ze čtyř mláďat, při jehož kroužkování mě tenkrát Miloš Paisker fotil! No a jak to tedy nakonec s rodinkou „našeho“ čápa černého 61Xo dopadlo?

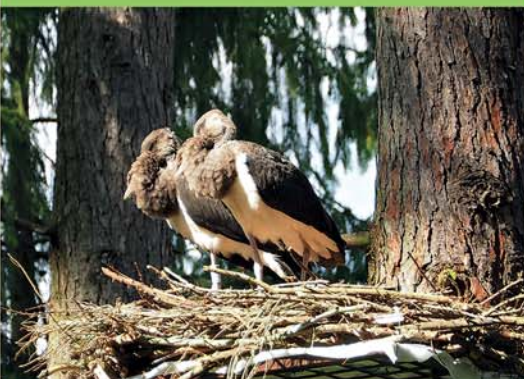
Čáp černý 61X0 kroužkovaný 15. 6. 2018 jako mládě na hnízdě u Chrančovic (PS).

Akce nové hnízdo Slavíkov u Olomouce 7. 7. 2019

Nová hnízdní podložka Slavíkov u Olomouce 7. 7. 2019

Jsou tam! Neuvěřitelně! Obě mláďata na novém hnízdě, 11. 7. 2019 Slavíkov

Je neděle 7. 7. 2019, sedmý den po pádu hnízda čápů černých způsobeného krupobitím a vichřicí u Olomouce. Je půl čtvrté ráno a já nakládám s kolegy (Petrem Burgetem a Dušanem Mastným) v Plzni na ZŠ narychlo svaženou hnízdní podložku pro čápy černé a společně vyrážíme směr Praha, Brno, Olomouc, Konice, Slavíkov. Podle navigace 397 km, předpokládaná doba jízdy 4:05 hod.

Je něco málo po osmé hodině ranní téhož dne a naše tříčlenná pracovní skupina dorazila na smluvené místo do Slavíkova u Olomouce, kde na nás čekala již rodina Kalů (MUDr. Miroslav, paní Vladka a syn Vojta) plus zástupce místní ochrany přírody, a to Vladislav Holec z AOPK. Parta příjemných lidí odhodlaných udělat pro záchranu čápí rodiny cokoliv. Moravský přízvuk se setkává s plzeňským dialektem a jako když vhodíte minci do hracího stroju, se rozbíhá celá akce.

Oblékám se do lezeckých postrojů, kluci sundávají hnízdní podložku ze střechy auta a začínají na ni drátovat geotextílii a hnízdní klacky. Nasazují lezáky a lezu na obrovský modřín, z jehož koruny původní hnízdo čápů spadlo. Než se vyškrábu do druhé poloviny kmene, je už hnízdo dole na zemi téměř hotové. Uchytím kolem kmene úvazek, zacvaknu lano a ocelová podložka už jede za mnou na strom. „Držte, povolte, natočte mi to.“ „Jasně, vydrž a máš to tam...“ „Hlínu, klacky, chroští.“ Vše běží jako na drátku a za necelou hodinu od příjezdu je nové hnízdo pro další hnízdní sezonu pevně uchyceno na kmenu modřínu. Paráda, teď ještě ty dva mladé čápy dole, co pád hnízda přežili a celé to sledují z nedařlé hrany rokle údolíčka potoka.

„Na nové hnízdo je dávat nebudeme, jsou už dost velcí, zakusili pohyb po zemi a mohli by následně zase spadnout a poranit se. Uděláme ale tady pod hnízdem hnízdo ještě jedno a posadíme je lehce nad zem (kvůli predátorům a snažšímu krmení rodiči).“ Vybíráme tři kuláče smrku, stavíme provizorní trojnožku jako na týpí a do její koruny splétáme ze smrkových větví provizorní hnízdo. Tak ještě substrát z původního hnízda na plochu, pochytat mláďata na zemi, okroužkovat a vysadit je na náhradní hnízdo cca 4 m nad zem.

Blížíme se k mláďatům a ejhle! Už nejsou zas až tak malá a navíc sedí na relativně vyvýšené hraně údolíčka potoka. Beru si mládě sedící na pařezu, které skočilo na zem a zaběhlo do hustého porostu. Nikdy bych nečekal, že čáp černý bude tak rychlý

a schopný běhat v podrostu skoro jako myš. Zaběhl však do houští, a tak jsem ho konečně chytil. Druhé mládě však stejnou chybu neudělalo. Když jsem vylezl z mlází s prvním mládětem v ruce, kolegové pouze konstatovali, že čáp se suverénně vznesl, přeletěl celou rokli, klíčkoval mezi stromy a zmizel za porostem mladých smrčků někde daleko pod hnízdem.

Musíme ho najít, ale čas je náš nepřítel. To už se neúprosně blížila dvanáctá hodina a bylo třeba lokalitu co nejdříve opustit, aby rodiče (staří ptáci) mohli svá mláďata opět nakrmit. Koneckonců nad námi už několikrát dospělý čáp černý přelétl a chtěl přistát k mláďatům.

Hledali jsme všichni, pročešávali složitý terén, ale mládě jsme nenašli. Nemá to cenu, okroužkujeme to chycené, dáme ho na náhradní hnízdo a mizíme pryč. Místní kolegové lokalitu prověří ještě k večeru a uvidíme. Když už čáp létal, tak se snad neztratí a rodiče si ho najdou, nebo se k hnízdu vrátí sám. Jak jsme se dohodli, tak jsme udělali a lokalitu urychleně opustili.

Příznávám, že osobně jsem z toho byl docela dost špatný. Ulétnutí jednoho ze dvou mláďat považuji za chybu a černou šmouhu na celé akci. Navíc je to vše strašně daleko, a tak si nemohu mládě dohledat a ani se přesvědčit, že vše dobře dopadlo. Kolega Holec i Kalovi se, pravda, snažili pak ještě mládě najít, ale to je akce na několik dní, přičemž druhý den umelou hnízdní podložku i lokalitu opustilo i mládě, které jsme chytili a okroužkovali.

Možná si teď říkáte, proč všechen ten humbuk napříč republikou, když by to byli mladí čápi zvládli sami? Jenže to jsme v pondělí večer, kdy spadlo hnízdo na zem, nemohli tušit.

V Plzni jsem se pozvolna užíral neúspěchem akce, když vtom dorazil další e-mail od MUDr. Miroslava Kaly ze Slavíkova!

Dnes 10. 7. 2019 v 16.20 stála obě mláďata na Vámi vytvořené podložce nahoře na modřínu. Tvářila se spokojeně a v příloze posílám jejich fotografii! Dejte chladit láhev šampaňského a můžete slavit! Vše dobře dopadlo, mláďata jsou zpět a navíc na nové hnízdní podložce! Gratuluji!!! M. Kala.

Drazí přátelé, jsem pravděpodobně dítě štěstěny a tento příběh, třebaže neuvěřitelný, se skutečně stal. Nezbyvá než poděkovat všem, kteří se do akce zapojili, navíc také Miroslavu Kalovi za fotografie dvou mláďat na naší hnízdní podložce.

■ Karel Makoň
DESOP Plzeň